

на човека не само в недрата на земното, но и в нещо трансцендентно – в метафизичната родина. Двамата, съответно в поезията и в критиката, са основоположниците на една *поетика на културногероическото* като аспект на модерната философия на личността.

Безспорно Славейков пръв в нашата култура създаде романтично-месианския образ на твореца и неговото изкуство. Това е една художествена концепция за висшите откровения на творческия дух, за свещения завет на Бога към земния творец да създаде идеалните пространства на културата. Творецът е трансцендентален по отношение на емпиричното съществуване, той е божествена инстанция спрямо „мъртвците живи“. Творческата личност за Славейков е извънсветовна, тя е блян по отвъдното, дълбинно озарение на безкрайното в крайното. В този смисъл културногероическата личност е съучастник в божествените творения. Творецът е *изразът* на божественото просветление, *говорът* на трансцендента. Той е Славейковият Шели от „Сърце на сърцата“ например: „Невидимият дух на вдъхновение/ челото му засенил, с горд възторг/ говореше през негови устни...“

Д. Кьорчев, от друга страна, ще типологизира фигурата на твореца, опирайки се на един от големите за времето философски и естетически авторитети, Пшибишевски. Артистът, бил той велик художник, религиозен водач или пророк, е: „...великият мислител, за когото съзерцанието е отрицание на физичната природа и приближаване към вечността... Постоянното гостуване при вечността му носи абсолютната мълчаливост и спокойствие. Така той намира безсмъртието в себе си и вижда във всички останали неща негови носители, намира във всяка временност безсмъртие, а в жаждата към живот желание към смърт...“ („Тъгите ни“).

Ако бъдем пунктуални, ще видим, че Славейковите художествено-философски и Кьорчевите критико-есеистични идеи не просто се взаимодопълват или взаимопрекодират. Те се срещат в точката на съвпадението, на „дублираното“ слово. И при двамата интелигенти прозират визиите на високия идеализъм на немския романтизъм с присъщия му религиозен екстаз пред великите личности. Оттук впрочем произтича и нападателното отношение на двамата към нездравите, отчаяните, примирените, скептиците, респективно към профаните, фасулковците и плебеите. И Славейков, и Кьорчев ненавиждат света на човешките струпвания, на тълпообразните пространства. Техните личности, след мъчителни терзания и драматични лутания, намират своето място сред елита, сред богоравните. Те са земни хора, които се чувстват „мълчаливи гости на Бога“ и именно затова не крият своята избраност, своето аристократично превъзходство и презрение спрямо онези, които са „като всички“.